

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Kurios šalies teismas kompetentingas?

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2022 m. pabaigos.

Kurios šalies teismas kompetentingas?

Anglija ir Velsas

1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą?)

Tai, kuris teismas turi jurisdikciją spręsti ginčą, priklauso nuo ginčo pobūdžio. Paprastai civilinės bylos keliamos grafysčių teismuose (*County Court*) arba Aukštajame teisme (*High Court*); lemiami veiksniai yra ieškinio vertė ir ginčo sudėtingumas. Bylos tarp valstybės ir privataus asmens, taip pat kai kurių sričių (pavyzdžiui, darbo teisės) bylos paprastai nagrinėjamos specialiosios jurisdikcijos teismuose. Informacija apie įvairius specialiosios jurisdikcijos teismus pateikiama [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

Kai kurie grafysčių teismų bylų nagrinėjimo centrai turi vieną jurisdikciją civilinėms darbo byloms, o kitų jurisdikcija yra specializuota, nes jiems leidžiama nagrinėti bylas, susijusias su kanclerio, prekybos ar technologijų ir statybos teise. Be to, Aukštasis teismas, kuris paprastai posėdžiauja Londone, turi apylinkių kanceliarijas (*District Registries*) daugelyje pagrindinių šalies vietovių. Dėl apylinkių kanceliarijų Aukštojo teismo bylos gali būti keliamos ir nagrinėjamos už Londono ribų ir jas nagrinėja tinkamos kvalifikacijos teisėjai. Administracinis teismas kai kuriuose regionų centruose išsamiai nagrinėja bylas kaip Aukštasis teismas.[1] Aukštasis teismas išsamiau apibūdintas toliau.

Kadangi jurisdikcijos klausimas ne visada aiškus, pavyzdžiui, kai kuriuos darbo teisės klausimus nagrinėja grafystės teismas, o ne darbo bylų teismas, patartina prieš keliant bylą teisme kreiptis konsultacijos. Daugiau informacijos taip pat galima gauti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

[1] Kardifas, Bristolis, Birmingamas, Lidsas ir Mančesteris

2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?

Civilinių bylų procedūrinėse taisyklėse, dar vadinamose [Civilinio proceso taisyklėmis](#) (CPT), kurios taikomos kartu su praktiniais nurodymais, kuriuose pateikiami praktiniai patarimai, kaip aiškinti taisykles. Praktiniuose nurodymuose dėl CPT 7 dalies nurodoma, kuriame teisme byla turi būti pradėta nagrinėti. Pagrindiniai grafystės teismo ir Aukštojo teismo jurisdikcijos skirtumai yra ieškinio vertė ir sudėtingumas. Jeigu ieškinio suma neviršija 100 000 GBP, ieškinį nagrinėja grafystės teismas, o ieškinius dėl didesnių sumų nagrinėja Aukštasis teismas. Be to, CPT 8 dalyje numatyta procedūra, taikoma nepiniginiams ieškiniams, ir tokiu atveju jurisdikcija priklauso nuo bylos dalyko ir sudėtingumo.

Piniginiai ieškiniai priskiriami prie tam tikrų kategorijų, t. y. ieškiniai iki 10 000 GBP priskiriami prie ieškinių dėl nedidelių sumų kategorijos, o ieškiniai nuo 10 000 iki 25 000 GBP – prie pagreitinta tvarka nagrinėjamų bylų kategorijos; kiti ieškiniai priskiriami prie mišrių bylų kategorijos. Reikėtų pažymėti, kad priskyrimas prie kategorijos yra teismo užduotis ir niekas nedraudžia teisėjui, pasinaudojant bylų tvarkymo įgaliojimais, priskirti bylos prie konkrečios kategorijos, kad ji būtų nagrinėjama konkrečiame teisme. Išsamesni paaiškinimai pateikiami [čia](#).

Aukštajame teisme yra trys skyriai, kurie nagrinėja skirtingų rūšių bylas:

Karalienės Suolo skyrius (*Queen's Bench Division*) nagrinėja įvairius civilinės teisės klausimus, įskaitant ieškinius dėl žalos, padarytos dėl sutarties pažeidimo, delikto, šmeižto ar įžeidimo atlyginimo, komercinius ginčus ir admiraliteto bylas (civiliniai ieškiniai, susiję su laivais, pavyzdžiui, laivų susidūrimu, žala kroviniui arba laivo ar turto gelbėjimu); šiuo metu šiam skyriui priklauso Oficialių arbitrų teismas (*Official Referees Court*), priskiriamas [Technologinių ir statybos bylų teismui](#). Jis taip pat atlieka įvairių teismų, įstaigų ar asmenų, vykdančių viešąsias funkcijas (įskaitant vyriausybės ministrus), priežiūros funkciją per Administracinį teismą, šis procesas vadinamas teismine priežiūra (*Judicial review*), kuria užtikrinama, kad šių įstaigų ar asmenų priimti sprendimai būtų tinkami ir teisėti ir jais nebūtų viršyti jiems Parlamento suteikti įgaliojimai.

Kanclerio skyrius (*Chancery Division*) kompetentingas visų pirma nekilnojamojo turto klausimais, įskaitant mirusių asmenų turto administravimą, testamentų išaiškinimą, patentus ir intelektinę nuosavybę, bankrotą ir ginčus dėl bendrovių ir bendrijų. Kanclerio skyriaus jurisdikcijai taip pat priklauso naujai sudarytas [Intelektinės nuosavybės bylų teismas #_ftn1](#) (*Intellectual Property Enterprise Court*)[1].

Šeimos teisės skyrius (*Family Division*) nagrinėja bylas dėl santuokos nutraukimo ir kitų santuokos klausimų, bylas dėl vaikų, pavyzdžiui, įvaikinimo, neginčytinų testamentų, taip pat testamentų nepalikusio palikėjo turto paskirstymo.

Daugiau informacijos apie Aukštąjį teismą pateikiama [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

Kilus klausimų, kuriame teisme turi būti keliamą byla, reikėtų kreiptis teisinės konsultacijos arba apsilankyti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?

2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)

2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė

Kaip minėta, šiuo metu grafystės teismo jurisdikcijai priskiriami ieškiniai paprastai pareiškiama centralizuotai ir tada išsiunčiami į bylų nagrinėjimo centrus, kai reikia surengti teismo posėdį. CPT 26 straipsnio 2A dalies 2 punkte numatyta, kad byla turėtų būti perduoda grafystės teismo bylų nagrinėjimo centrui pagal atsakovo gyvenamosios vietos arba vykdomos veiklos adresą ir bet kuri iš šalių gali prašyti, kad byla būtų nagrinėjama konkrečiame bylų nagrinėjimo centre. Turint omenyje specializuotos jurisdikcijos klausimą, gali būti, kad bylų nagrinėjimo centras, kuriam paskirta byla, nebus įsikūręs nė vienos iš šalių gyvenamojoje vietoje todėl, kad bylai nagrinėti reikalingi specializuoti teisėjai.

Be to, kai kurių rūšių ieškiniai yra susieti su konkrečia vieta, pavyzdžiui, ieškiniai dėl žemės nuosavybės, ieškiniai pagal Vartojimo kredito įstatymą arba ieškiniai dėl prekių grąžinimo. Tokiu atveju ieškinyje turi būti pateiktas prekių savininko gyvenamosios vietos arba vykdomos veiklos vietos teisme. Daugiau informacijos apie šias išimtis pateikiama Anglijos ir Velso [Civilinio proceso taisyklių](#) 55 ir 7 dalyse.

2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtis

Pagrindinės taisyklės išimtis susijusios su tuo, kad byla bus nagrinėjama tame teisme, kuris gali tinkamiausias bylai išspręsti, atsižvelgiant į bylos pobūdį, turimus teisėjus ir šalių argumentus dėl atitinkamos bylos nagrinėjimo vietos.

2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?

Pagal pagrindinę taisyklę byla perduodama grafystės teismo bylų nagrinėjimo centrui pagal atsakovo gyvenamosios vietos arba vykdomos veiklos adresą, jeigu reikia surengti teismo posėdį. Tačiau šalims pildant klausimyną dėl bylų nukreipimo leidžiama pasirinkti, kuriame teisme jos pageidauja bylos nagrinėjimo, bet sprendimą priima teismas. Kai kurie Londono Aukštajame teisme pareikšti ieškiniai gali būti nagrinėjami vienoje iš apylinkių kanceliarijų.

Daugiau informacijos apie bylų perdavimą pateikiama [Civilinio proceso taisyklių 30 dalyje](#).

2.2.2.2 Kada turu kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?

Kaip minėta, bendras lemiamas veiksnys dėl teismo, kuriame bus nagrinėjama byla, yra ieškinio vertė arba bylos sudėtingumas. Nors šalys gali klausimyne dėl bylų nukreipimo pateikti argumentus dėl teismo, kuriame būtų nagrinėjama byla, galutinį sprendimą priima teismas. Ieškovas negali rinktis, kuriame teisme bus nagrinėjama byla. Be to, pagal CPT 2.7 dalį teismui suteikta visiška diskrecija nagrinėti bylas, kurias jis mano esąs tinkamas nagrinėti. Daugiau informacijos pateikiama [Civilinio proceso taisyklėse](#).

2.2.2.3 Ar šalys gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?

Ne.

3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?

Skirtingų Aukštojo teismo skyrių funkcijos ir išsami informacija apie šeimos bylas nagrinėjančius teismus pateikta pirmiau.

Daugiau informacijos apie [grafysčių teismus](#) ir [Aukštąjį teismą](#) pateikiama Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Susijusios nuorodos

[Teisingumo ministerija](#)

Paskutinis naujinimas: 16/09/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.